

Folketingets Uddannelsesudvalg
Christiansborg

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf 3392 5000
Fax 3392 5547
www.uvm.dk

10. maj 2005

I forbindelse med behandlingen af (L 108) Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen for så vidt angår specialundervisning, forberedende voksenundervisning, ordblindeundervisning m.v.) har Folketingets Uddannelsesudvalg i brev af 4. maj 2005 stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 39 :

”Hvor stort et befolkningsunderlag kræves, for at der kan sikres de nødvendige kompetencer for en fuldt tilstrækkelig specialundervisning?”

Svar:

Befolkningsgrundlag i kommunerne

Aftale om strukturreform mellem regeringen og Dansk Folkeparti af 24. juni 2004 lægger med udgangspunkt i Strukturkommissionens betænkning til grund, at et indbyggertal på minimum ca. 30.000 indbyggere er et godt sigtepunkt for bæredygtige kommuner med den foreslåede ansvars- og opgavefordeling, hvor kommunerne tildeles et yderligere ansvar.

Strukturkommissionen har i sin betænkning vurderet, at kommuner på minimum 20.000 indbyggere vil muliggøre en samling af specialundervisningen i kommunerne.

Den igangværende proces med kommunesammenlægninger viser, at de nye større kommuner for hovedpartens vedkommende bliver større end 30.000 indbyggere. Der vil dog først være sikkerhed for kommunernes endelige antal og størrelse efter forventet vedtagelse i Folketinget medio juni 2005.

Nuværende praksis

For både den vidtgående specialundervisning og specialundervisning for voksne gælder det i dag, at de gives med udgangspunkt i individuelle vurderinger og på baggrund af den enkeltes forudsætninger og behov.

Såvel den vidtgående specialundervisning som specialundervisning for voksne organiseres i dag på meget forskellig vis. Der er stor forskel i de enkelte tilbuds tilrettelæggelse og form, samt i hvor høj grad amtskommunerne har valgt løsninger, der indebærer et tæt samarbejde med kommuner, andre amtskommuner, private eller andre.

Den vidtgående specialundervisning gives som hovedregel enten i amtskommunale specialskoler, eller som enkeltintegration eller i specialklasser. Begge sidstnævnte er foranstaltninger i tilknytning til den almindelige folkeskole, hvor kommunen varetager opgaverne på vegne af amtskommunen. En mindre del af eleverne i den vidtgående specialundervisning modtager undervisning i et internt skoletilbud på et privat eller offentligt drevet socialt opholdsted eller dagbehandlingstilbud, som amtskommunen indgår driftsoverenskomst med.

Hvor nogle amtsråd vælger at organisere undervisningen til en eller flere målgrupper i specialskoler, har andre amtsråd sikret undervisningstilbud til samme målgrupper ved at indgå overenskomst med en kommunalbestyrelse om varetagelsen af undervisningen.

Specialundervisning for voksne er tilsvarende varieret i sin organisering. Amtskommunerne har dels egne institutioner, dels varetager amtsrådene forpligtelsen til at tilbyde specialundervisning for voksne ved at indgå driftsoverenskomster med undervisningsinstitutioner, private initiativtagere m.fl. om udførelsen af specialundervisning for voksne.

Det er således meget forskelligt, hvor stort et befolkningsunderlag, der ligger til grund for det enkelte specialundervisningstilbud i dag.

Fremtidig organisering

Lovforslaget ændrer ikke på dette, men sikrer en entydig placering hos kommunalbestyrelsen af ansvaret for at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Med forslaget overtager kommunalbestyrelsen amtsrådets nuværende forpligtelser til at sørge for specialundervisning til børn og voksne, med undtagelse af specialundervisning for voksne under hospitalsindlæggelse, som bliver regionsrådets ansvar. Nogle kommuner vil samtidig få overført amtskommunale specialskoler og –institutioner.

Den enkelte kommunalbestyrelse vil efter forslaget, som amtsrådene i dag, kunne opfylde sin forpligtelse til at sikre specialundervisning ved selv at etablere undervisningstilbud eller ved at indgå aftale med en anden kommunalbestyrelse om varetagelse af specialundervisning for en eller flere af kommunens borgere.

Kommunalbestyrelsen kan også efter overenskomst med staten, private skoler, institutioner eller initiativtagere eller andre kommunalbestyrelser henvise personer til specialundervisning for voksne i statslige, private eller andre kommunale skoler eller institutioner.

Desuden kan regionsrådet, efter aftale med kommunalbestyrelsen, varetage kommunale driftsopgaver med specialundervisning. Opgaverne skal ligge i en naturlig tilknytning til regionens opgaver, og hvor regionen derfor har særlige kompetencer i forhold til opgavevaretagelsen.

Regionsrådet får efter forslaget ansvaret for at drive lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud. Baggrunden for, at driftsansvaret for de lands- og landsdelsdækkende tilbud er placeret i regionerne er netop, at de har en lands- og landsdelsdækkende funktion. Det vil sige, at de er et skoletilbud for elever fra et område, der mindst dækker den nye region – og ofte et område, der vil gå på tværs af regionsgrænserne.

Den lands- eller landsdelsdækkende funktion henviser ikke blot til, at institutionerne i dag sælger pladser til andre amtskommuner, men også at de tilbyder en ganske særlig og specialiseret ydelse i forhold til børn, unge og voksne i specialundervisningen, som kun kan fås et eller ganske få steder i landet.

Samtidig giver forslaget regionsrådet ansvar for at drive undervisningsinstitutioner, der tilbyder såvel specialundervisning for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder. Placeringen i regionerne er foreslået ud fra et ønske om at tilgodese hensynet til brugerne, da disse institutioner både tilbyder ydelser efter lov om social service og ydelser efter undervisningslovgivningen – således at disse institutioner bevares samlet som én institution hos én myndighed.

Under hensyntagen til ovenstående finder jeg, at den foreslåede ansvars- og opgavefordeling er en balanceret og forsvarlig ordning, der blandt andet tilgodeser, at beslutninger om specialundervisning træffes så tæt på borgerne som muligt og giver kommunalbestyrelsen fleksible muligheder til at sikre specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn og voksne, ikke nødvendigvis i egne tilbud, men altid i relevante tilbud.

Dette svar fremsendes i 5 eksemplarer.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder